

Основно училище „Георги Стойков Раковски“

ПК 8248, с. Оризаре, община Несебър, област Бургас, ул. „Георги Раковски“ №1 тел.: 0876010141, e-mail: info-200604@edu.mon.bg , www.ouorizare.com

УТВЪРЖДАВАМ:.....
Паунка Стоева
ДИРЕКТОР

Заточен № 12-778/
13.09.

МЕХАНИЗЪМ

ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ

НА ТОРМОЗА

В УЧИЛИЩЕ
учебна 2024 /2025 год.

*Изготвил: главен учител Кръстина Костадинова-
преподавател по български език и литература и история и цивилизации*

МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ В ОУ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“, с. ОРИЗАРЕ

Въвеждането на механизъм за противодействие на тормоза се налага от разбирането, че реален напредък в справяне с насилието може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции. Подобна политика е необходимо да включва мерки и дейности за превенция и намеса, както и разписани механизми и отговорности за действие в ситуации на насилие.

- **Разясняване на понятията „насилие“ и „тормоз“, както и видовете поведение, които те включват.**
- **Разглеждане на задължителните елементи на училищния механизъм за противодействие на тормоза.**
- **Очертаване на основните ресурси, които училището трябва да осигури, за да може ефективно да се противодейства на насилието.**

I. Измерение на насилието между децата. Основни понятия

Насилието между децата обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и върху тези, които го извършват.

Какво е насилие? По дефиниция от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето:

- физическо насилие – „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето“;
- психическо насилие – „са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение...“.

Според Закона за закрила на детето всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

Тормозът срещу връстници се разглежда от много автори като групов феномен (Craig and Peplar, 1997). Те посочват, че 85% от случаите на насилие се извършват в присъствието на други. Дан Олвеус (Olweus, 1993) обяснява този факт с груповата динамика. Според него тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група.

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

1. Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете.
2. Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унижи или изолира от социалния живот.
3. Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Тормозът може да обхваща много широк спектър от поведения. Може да се състои от преки нападения (удряне, заплаха или принуда, дразнене, подигравка, наричане с обидни прякори, сексуални забележки, открадване или повреждане на лични вещи) или да бъде по-рафиниран, непряк (например разпространяване на слухове или насърчаване на другите да отхвърлят или изключват някого от приятелската среда). Проявите на тормоз най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

Физически тормоз – блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение.

Вербален тормоз – словесни изрази, които имат за цел да унижат и оскърбят детето на база раса, пол, религия, сексуалност, увреждане или други, с което се подчертава различие от останалите. Включва подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди.

Психически тормоз – подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене.

Социален тормоз – избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.

Сексуален тормоз – представлява всяка форма на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер, имащо за цел или водещо до накърняване на достойнството на лицето, и по-специално създаване на смущаваща, враждебна, деградираща (принизяваща), унижителна или обидна обстановка. Включва измислянето на сексуализирани прякори или имена, коментари за външността на някой и подикравки със сексуално значение, неподходящо докосване, бележки и надписи със сексуално съдържание и т.н. до по-екстремни форми на нападение и насилие.

Физическият тормоз е формата, която възрастните най-често забелязват и затова често мерките за справяне обикновено са насочени именно към нея. Психическият и социалният тормоз по-трудно могат да бъдат установени, тъй като те не са така видими, а и децата от своя страна нямат нагласата да споделят с възрастните своите преживявания.

В много случаи социалният и психическият тормоз, като обидните думи и прякори, социалното изолиране и други се подценяват, като се счита, че те са нормална част от израстването и социализацията на децата.

Тормозът, независимо от това как се упражнява, е деструктивен и опасен вид насилие.

Следователно усилията за справяне с насилието от деца над деца в училище трябва да бъдат насочени към всички проявления на това явление, а не само към неговите физически форми.

Разпознаването на физическото насилие включва следните **физически и поведенчески показатели**:

- различни по вид и цвят натъртвания, включително синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване;
- неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително едносрични отговори;
- безпокойство и крайности в поведението – от агресивност до пасивност;
- лоша представа за себе си – децата смятат, че са заслужили насилието;
- прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него;
- влошаване на здравословното състояние, което включва прилошавания, главоболие, отпадналост;
- влошаване на успеха и чести отсъствия от училище;
- чести отсъствия от определени часове, например от физическо възпитание и спорт.

Разпознаването на **психическото насилие** включва следните психически и поведенчески показатели:

- детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си;
- агресивно поведение и/или поведение, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване;
- внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или нивото на развитие на детето;
- бягане и криене, включително зачестили бягства от училище;
- загуба на доверие, неучастие в общите занимания в училище, ниска самооценка;
- употреба на алкохол, медикаменти, самозанемаряване (постоянно обличане на едни и същи дрехи или отказ да сресва косата си);
- психосоматични симптоми.

Разпознаването на **сексуалното насилие** включва както изброената по-горе симптоматика, така и различни прояви на сексуализирано поведение.

Накратко КАКВО ОЗНАЧАВА ТОРМОЗ В УЧИЛИЩЕ ОТ ВРЪСТНИЦИТЕ?

Тормоз в училище от връстниците означава, когато един ученик или група ученици нарочно се отнасят лошо към друг ученик, който е по-слаб и не може да се защити (да им отговори): например дразнят го, обиждат го, подиграват му се, измислят му неприлични прякори, бутат го, удрят го или го ритат, заплашват го, взимат му нещата, изнудват го, затварят го в стаята или правят други неприятни неща.

Тормоз означава също така когато за някой се пишат обидни неща, например по дъската, стените, разпространяват се зловни клюки, слухове и измислици или когато другите ученици нарочно го изключват от игрите, не искат да говорят или да правят нищо заедно с него.

Тормоз означава, когато към даден ученик се отнасят по този начин не само веднъж (еднократно), а много пъти или в продължение на дълго време.

Тормозът се различава от конфликтите, караниците или схватките в училище, които възникват между учениците с приблизително еднаква сила. При тормоза един ученик (групата от ученици) са очевидно по силни от другият ученик, който е по-слаб и не може да се защити, да отговори на тези, които го тормозят.

Въз основа на досегашната практика в ОУ „Георги Стойков Раковски“ провежданите проучвателни дейности и направените оценки и изводи от доклади и анализи на Общинската комисия за превенция на противообществените прояви на учениците, в училището се разработи следния комплекс от мерки за противодействие на училищния тормоз:

Задължение на всеки учител и служител в училище:

- ✓ Да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.
- ✓ Да бъде наблюдателен и да следи груповата динамика в паралелките.
- ✓ Да наблюдава взаимодействията и взаимоотношенията между учениците в училище по време на междучасията и неформалните ситуации, в които те общуват.

Мерки за намаляване на риска от възникване на училищен тормоз между учениците в ОУ „Георги Стойков Раковски“ Защита и отстояване на човешките права и проява на толерантност към различията.

- ✓ Интегрирането на Механизма за противодействие на училищния тормоз в ОУ „Георги Стойков Раковски“.
- ✓ Дейности в часовете на класа и в извънкласни форми за информиране относно същността и видовете тормоз, както и за формиране у учениците на умения за справяне с него, предлагане на стратегии за превенция и преодоляването на възникнал такъв.
- ✓ Дейности с родителите – информиране, консултиране, оказване на съдействие – групово и индивидуално.
- ✓ Текуща оценка на взаимоотношенията в ученическата общност.

- ✓ Включване в обученията за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с училищния тормоз.

Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците в „Георги Стойков Раковски“:

- ✓ Създаване на координационен съвет, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.
 - Председател: Кръстина Костадинова,
 - Членове: 1. Полина Годорова Петрова
2. Иванка Иванова
Родители: 1. Светла Баева
2. Златина Славова
 - **Ученици** - Илия Пламенов Илиев
- ✓ Дейности на ниво класна стая (клас): Съгласно План за часа на класа, графика за външни лектори от други институции и според компетенциите педагогическите специалисти в училище. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.
- ✓ Дейности на ниво училище: Съгласно Годишния план за дейността на училището. Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз; включване на учениците в дежурствата; осигуряване на партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти.
- ✓ Дейности с родителско участие, включване в училищни инициативи и мероприятия.

Процедури и алгоритъм при установен училищен тормоз между учениците:

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Отговорни лица
Ниско нарушение на правилата	Прекратяване – изтъкване на нарушеното правило: налагане на съответната последица	Учител и класен ръководител
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата или по-сериозни последици	Описване на ситуацията в Дневник за случаите на тормоз, възстановяване на щетата, разговор с родителите	Класен ръководител
Сериозно – злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, както на детето-жертва, така и на детето-извършител	Насочване към Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и полицията, ОЗД и община по силата на координационния механизъм; Дневник за случаите на тормоз, среща с родителите, възстановяване на щетата, включване на	Координационен съвет Директор Класен ръководител

	учениците в допълнителни програми	
--	-----------------------------------	--

Действия при разрешаване на установен училищен тормоз между учениците „Георги Стойков Раковски“

На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. По-голямата част от ситуациите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка за ситуацията и нейната тежест.

Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз

Задължение на всеки учител и служител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени, за да се прекрати физическия контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител.

Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап. Важното е учителят/ служителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител.

Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с детето. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан. Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза. Като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевщото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка.

Трета стъпка: Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз

Работата с деца, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- ✓ Класният ръководител говори с детето, по възможност още същия ден, за да разбере какво точно се е случило.
- ✓ Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се.
- ✓ Класният ръководител наблюдава детето в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

Четвърта стъпка: Реакции спрямо наблюдателите

- ✓ Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита на ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще.
- ✓ Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.

Училищна система за насочване към други служби

I. Създава се дневник в училището за регистрираните случаи на тормоз между учениците.

II. Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: „дата“, „какво се е случило – кратко описание на случая“, „кога се е случило“, „участници“, „служител, регистрирал ситуацията – име и подпис“, „предприети мерки“, „отговорни участници, които са информирани (институции, органи, родители“, „как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои“. Този дневник се съхранява на достъпно място .

III. Класните ръководители следят вписаните в дневника случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с родителя на ученика, с учители .

IV. В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие, Координационният съвет предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на Отдел „Закрила на детето“, Местната комисия борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

Изготвил:.....

/К.Костадинова/

Основно училище „Георги Стойков Раковски“

ПК 8248, с. Оризаре, община Несебър, област Бургас, ул. „Георги Раковски“ №1 тел.:

0876010141, e-mail: info-200604@edu.mon.bg , www.ouorizare.com

УЧИЛИЩЕН ПЛАН ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ за учебната 2024 / 2025 г.

Планът за противодействие на училищния тормоз за учебната 2024/ 2025 година е разработен на основание „Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище“, утвърден със заповед №РД09-1871/ 18.12.2015 г. на Министъра на образованието и науката и от Координационния съвет, определен със заповед №РД 777/13.09.24 г. на Директора на училището.

Планът се базира на извършената оценка на проблема с насилието в училище въз основа на въпросник в началото на всяка учебна година и се актуализира в началото на всяка учебна година в резултат на оценката върху проблема с насилието в училище, извършена в края на учебната година.

Планът за противодействие на училищния тормоз за учебната 2024 / 2025 година е съобразен с нормативните актове, плановете, програмите и стратегиите относно безопасността и здравето на учениците.

Цели на плана:

1. Превантивни мерки за предотвратяване и противодействие на тормоза в училище.
2. Мотивиране на персонала в училище към съпричастност и ангажираност към действията по превенция и преодоляване на училищния тормоз и насилие.
3. Създаване на училищни програми и политики за превенция и преодоляване на училищния тормоз и насилие.

№ по ред	Дейност	Срок	Отговорник	Забележка
м. Септември				
	Запознаване на педагогическия и непедагогическия персонал с формите на насилие и с Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище.	<i>м. септември</i>	Координационен съвет	
	Оценка на нуждите от повишаване на педагогическите	<i>постоянен</i>		

	компетентности, свързани с проблемите на тормоза в училище и предложени училищната комисия по квалификационния план за подходящи форми и теми.			
	Осигуряване на партньорства с институции и организации, ангажирани с проблемите на децата – Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни, Отдел „Закрила на детето“ и др. Срещи и уточнения на механизмите за взаимодействие.	<i>30 септември</i>	Ръководство, Координационен съвет	
м. Октомври				
	Запознаване на учениците и родителите с формите на насилие и с Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище по ред, определен от директора на училището.	<i>м. октомври</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
	Извършване от класните ръководители на изследване и оценка на тормоза между учениците в училището посредством определен инструментариум.	<i>м. октомври</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
	Анализ и обобщаване на резултатите от изследването от координационния съвет.	<i>края на м. октомври</i>	Координационен съвет	
	Утвърждаване от директора на училището на единни правила за задълженията на всички служители, свързани със	<i>до края на м. октомври</i>	Директор, Координационен съвет	

	случаите на тормоз, изготвени от координационния съвет. Запознаване на служителите с правилата.			
м. Ноември				
	Запознаване на заинтересованите страни с обобщените резултати.	<i>първата седмица на м. ноември</i>	Координационен съвет	
	Заседание на Училищния координационен съвет – обсъждане на мерки за превенция и преодоляване на тормоза и актуализиране на плана във връзка с установените и анализирани резултати от проучването.	<i>до края на първата седмица на м. ноември</i>	Директор, Координационен съвет	
	Изготвяне на табла и други нагледни материали за правила на поведение и ценности в класната стая и в училище.	<i>м. ноември</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
	Запознаване на учениците с видовете насилие и тормоз и сформиране на групи по випуски с участието на ученически съвет, които да обсъдят проблема и да отправят предложения.	<i>м. ноември</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
	Провеждане на часове на класа и ученически дискусии по теми, свързани с противодействието на насилието и тормоза с цел изграждане у учениците на нетърпимост към явлението и стратегии за справяне.	<i>постоянен</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
м. Декември				
	Обобщаване на всички предложения за правила на поведение и ценности в класната стая и в училище и тяхното	<i>м. декември</i>	Координационен съвет	

	популяризиране.			
	Организиране и провеждане на класови и общоучилищни инициативи във връзка с превенцията и противодействието на тормоза – „Ден без насилие“, „Свят без насилие“, Правата на детето и пр.	<i>постоянен</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
м. Януари				
	Актуализиране на Училищния механизъм за противодействие на тормоза – при необходимост.	<i>м. януари</i>	Координационен съвет	
м. Февруари				
	Провеждане на класови и училищни мероприятия и участие в такива на местно и национално ниво, във връзка с подготовката за мартенските празници – 1 март, 3 март, Първа пролет.	<i>м. февруари</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
м. Март – Април				
	Организиране и провеждане на конкурси, спортни състезания, творчески изяви под надслов например: „С приятелство и творчество срещу насилието“, кръгли маси и др. форуми, дискусии с представители на училищната общност – родители, ученици, педагогически и непедагогически персонал, представители на местната общност, медии и др. за обсъждане на проблемите и възможните решения.	<i>м. март – април</i>	Ръководство, Координационен съвет, класни ръководители	
м. Май				
	Провеждане на повторна оценка на проблема с	<i>м. май</i>	Координационен съвет, класни	

	насилието в училище на базата на въпросник.		ръководители	
м. Юни				
	Анализ, обобщение и сравнение на резултатите с тези от проучването през м. октомври. Основни изводи и формулиране на предложения за следващата учебна година.	<i>м. юни</i>	Координационен съвет	
	Годишен отчетен доклад на Координационния съвет.	<i>м. юни</i>	Координационен съвет	

Координационен съвет:

- Председател: Кръстина Костадинова.....
- Членове: 1. Полина Тодорова Петрова.....
2. Иванка Иванова.....
- Родители: 1. Светла Баева.....
2. Златина Славова.....
- Ученици - Илия Пламенов Илиев.....

Основно училище „Георги Стойков Раковски“

ПК 8248, с. Оризаре, община Несебър, област Бургас, ул. „Георги Раковски“ №1 тел.:

0876010141, e-mail: info-200604@edu.mon.bg , www.ouorizare.com

ЕДИННИ УЧИЛИЩНИ ПРАВИЛА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ

Единните училищни правила са създадени във връзка с прилагане на Механизма за противодействие на училищния тормоз в ОУ „Георги Стойков Раковски“. Те са неизменна част от превантивните дейности, които се предприемат на ниво училище. Тяхната цел е прилагане на цялостен училищен подход за недопускане на тормоз и прояви на насилие сред учениците и бързо и ефективно справяне с проявленията на такива.

Правилата са разработени на базата на:

- направената оценка и анализирането на проблема, свързан с наличие и прояви на тормоз сред учениците;
- набраните предложения от страна на ръководството на училището, класовете, учителите, непедагогическия персонал;
- сътрудничеството с експерти по проблема, родители и институции/ организации, свързани с проблемите на безопасността на децата и тяхното физическо и психическо благополучие.

Правилата съблюдават следните **принципи**:

- Нетолериране и нетърпимост на тормоза и насилието в ОУ „Георги Стойков Раковски“.
- Ангажираност от страна на всички възрастни в училище.
- Стремех към формиране на училищна общност, култура на социално компетентно поведение от страна на всички участници в училищния живот и взаимно уважение.
- Строги граници, които индикират неприемливото поведение, водещо към прояви на тормоз и насилие и прилагане на съответни мерки при преминаването на тези граници.

Правилата гласят следното:

1. В ОУ „Георги Стойков Раковски“ всички участници в училищния живот се уважават взаимно (ученици, учители, ръководство, родители, непедагогически персонал).
2. Всички дават най-доброто от себе си, за да поддържат позитивен психологически климат и конструктивни отношения в дух на взаимно разбиране, сътрудничество и толерантност.
3. Всички в училище изпълняват съвестно и отговорно своите конкретни ангажименти по превенцията и справянето с училищния тормоз. Те са следните:

3.1. Задължения на учениците:

- Учениците изпълняват задълженията си според Правилника за вътрешния ред в училището.

- Учениците активно участват в изграждането на общоучилищна култура на вежливи и толерантни взаимоотношения и допринасят с поведението си за изграждането на училищната общност.
- Учениците не толерират насилието и тормоза и незабавно информират за наличие на подобни прояви.
- С оглед обхващане на местата, където според оценката се осъществява тормоз, могат да участват по график след заявено желание в дежурствата в междучасията.

3.2. Задължения на персонала:

3.2.1. Училищен координационен съвет:

- Планира, проследява и координира дейностите за справяне с тормоза на ниво училище. Обобщава предложенията на класовете и изготвя общоучилищни ценности, правила и последици.
- Обсъжда и приема процедурите за докладване, регистриране и проследяване на случаите на тормоз.
- Прави мотивирани предложения до директора с цел подобряване на работата.
- Подпомага класните ръководители с материали или консултации със специалисти, съдейства за организиране на периодични обучения на учителите по темата за насилието.
- Всяка година извършва оценка на ситуацията в училище чрез различни анкети и методики и я представя пред Педагогически съвет.
- Съхранява протоколите за докладване на случаи на насилие (*председател на Училищния координационен съвет*).

3.2.2. Класни ръководители:

- В началото на годината провеждат занятия в часа на класа, посветени на тормоза и насилието. С помощта на учениците приемат ценности, правила и последици при прояви на насилие. Постерите с приетите ценности, правила и последици се поставят на видно място в класната стая.
- Запознават учениците с процедурата за съобщаване на случаи на тормоз.
- Реагират при всеки опит за насилие над ученик в клас, съгласно утвърдените процедури и приетите правила и последици.
- За всеки инцидент или проява на насилие попълват протокол, който предават на училищния медиатор.
- Участват в работата на екипа, сформирани по конкретен случай на ученик от класа им.
- Провеждат периодично превантивни занятия по проблемите на тормоза, като могат да привличат различни специалисти, напр. от Центъра за превенция на насилието, Местната комисия за борба срещу противообществени прояви на малолетни и непълнолетни и др. Информират учениците за Националната телефонна линия за деца 116 111.
- Информират родителите за дейностите по механизма, както и за приетите правила и процедури. Съдействат за включването им в дейностите на ниво училище.

3.3.3. Учители, които не са класни ръководители:

- Включват темата за насилието в учебни единици, при които това е възможно.
- Поощряват и развиват съвместното учене, както и поведение на сътрудничество и взаимопомощ.
- Познават и използват установената система за информиране и съобщаване за случаи на тормоз над ученици.
- Познават правилата и последствията на класа, прилагат ги и изискват от учениците да ги прилагат.

3.3.4. Дежурни учители:

- Спазват стриктно утвърдения от директора график за дежурство.

- Реагират според утвърдените процедури в ситуации на насилие по време на дежурството им.
- Оказват съдействие на охраната при установени от тях нарушения на ученици и докладват на училищното ръководство, като попълват протокол, отразяващ инцидента.

3.3.5. Помощен персонал:

- Полагат грижи за предотвратяване на насилнически действия в училищните помещения, за които отговарят.
- Познават основните принципи на действие и ги прилагат – правила, последствия, протокол за реагиране на насилие.
- Не допускат прояви на насилие и съобщават за тях на класен ръководител, директор.

3.3.6. Ръководство:

- Ръководството на училището създава необходимите условия и предпоставки за изграждане на позитивен психосоциален климат и конструктивни взаимоотношения в дух на толерантност, сътрудничество и партньорство.
- Контролира дейностите по превенция на насилието и тормоза и интервенция в случаите на тормоз.
- Осъществява взаимодействие с извънучилищни институции и организации, имащи отношение към проблема.
- Насърчава и поощрява просоциалното поведение и добрите взаимоотношения чрез подходящи форми – грамоти, организиране на конкурси, инициативи, форуми, кампании и пр.

3.3.7. Родители:

- Провеждат задълбочени разговори по темата за тормоза и насилието със своите деца.
 - Следят за признаци на упражнен тормоз и насилие над децата си.
 - Незабавно уведомяват училищните власти, ако станат свидетели на прояви на тормоз и насилие.
 - Активно се включват в мероприятията, организирани на ниво клас и на ниво училище във връзка с превенцията на тормоза и насилието.
 - Участват в тематични родителски срещи, форуми и други училищни и извънучилищни дейности.
 - Отправят предложения и при възможност подпомагат ресурсното осигуряване на прилагането на Механизма за противодействие на училищния тормоз.
 - С оглед обхващане на местата, където според оценката се осъществява тормоз, могат да се включват по график в дежурствата в сградата на училището и училищния двор, в дейностите по посрещане и изпращане на учениците и др.
4. Във връзка с личностното развитие на децата и учениците и тяхната социална и емоционална компетентност, в ОУ „Георги Стойков Раковски“ се разискват различни теми по въпроси, свързани с тормоза в Часа на класа.
 5. В ОУ „Георги Стойков Раковски“ се насърчава взаимодействието между учениците от различните класове. Това взаимодействие може да се осъществява чрез различни форми, базирани на принципа „Връстници обучават връстници“, могат да се организират различни извънкласни инициативи, в които да участват малки и големи ученици, да се опознават взаимно и да се повишава степента на толерантност и партньорство между тях.
 6. Учителите и непедагогическия персонал системно повишават своята квалификация във връзка с превенцията на тормоза и своевременната и адекватна интервенция в случаи на такъв.

7. В ОУ „Георги Стойков Раковски“ се организират общоучилищни срещи с представители на ръководството, учители, ученици, родители и непедagogически персонал и поканени представители на обществеността, медиите, отговорните институции и др., на които се анализират и хармонизират потребностите и интересите на всички страни в името на сигурността и спокойствието на учениците в училище.
8. В ОУ „Георги Стойков Раковски“ се създават не само възможности за изява на социално компетентното поведение, но и постиженията и добрите практики по отношение на неговото проявление се популяризират, за да се мултиплицира ефекта от него. Координационният съвет със съдействието на останалите представители на училищната общност осъществява информиране и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността, за съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в училище; популяризира реализирани дейности и добри практики чрез медии, интернет, постери и табла в училище и чрез други средства.
9. Училището активно взаимодейства със служби, организации и специалисти по проблемите на децата и намира добри партньори и приятели в лицето на: Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни, Отдел „Закрила на детето“ и др.
10. За подкрепа и съдействие на семействата и децата във връзка с превенцията на тормоза и насилието и интервенцията при прояви на такъв, училището насочва към подходящи здравни и социални услуги.

Изготвил:.....

/К.Костадинова/

Основно училище „Георги Стойков Раковски“

ПК 8248, с. Орizare, община Несебър, област Бургас, ул. „Георги Раковски“ №1 тел.:

0876010141, e-mail: info-200604@edu.mon.bg, www.ouorizare.com

РЕД ЗА ЗАПОЗНАВАНЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ И НЕПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ПЕРСОНАЛ С ФОРМИТЕ НА НАСИЛИЕ И С МЕХАНИЗМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

На Общо събрание ръководителят на Координационния съвет, на базата на информацията, която се съдържа в Механизма, резултатите от проучването на проблема с тормоза и други подходящи материали по избор, фокусира вниманието на училищната общност върху следните основни моменти:

- ✓ Същност на тормоза. Дефиниция. Основни видове.
- ✓ Аспекти и проявления на тормоза в конкретната училищна среда – резултати от анализа, най-често срещани видове тормоз, най-уязвими групи.
- ✓ Изясняване на ролите в ситуация на тормоз. Акцент върху изключителната необходимост да се повлияе и промени поведението на всички тях, а не само на преките участници – извършител и потърпевш.
- ✓ Подчертаване на необходимостта от създаване на общоучилищна култура на нетърпимост към проявите на насилие и тормоз и отговорността на всеки един възрастен в училището към случващото се там.
- ✓ Запознаване с основните елементи на Механизма за противодействие на тормоза в училище.
- ✓ Изясняване на основните компоненти на ниво училище – ангажираността и отговорността на всеки към проблема, взаимодействие на Координационния съвет, екипите на ключови компетентности и общите идеи на класните ръководители по випуски. Планиране на общи дейности и съвместни мероприятия, свързани с насърчаване на просоциалното поведение на учениците, развиване на социалните им умения, гражданското поведение и осмисляне на свободното време. Припомнят се акценти и планирани дейности от календарния план на училището, програмите и проектите, в които участва училището, екипите на ключови компетентности, разпределения на класните ръководители за часа на класа, предлагат се идеи на учениците и родителите, събират се предложения от присъстващите на общото събрание за форми, методи и средства, които – приети от всички да бъдат ефективен щит срещу проявите на тормоза чрез активна превенция, навременна намеса и ефективно взаимодействие между участниците в училищния живот.
- ✓ Обръща се внимание на дейностите на ниво клас – създаването на чувство за общност между учениците, насърчаване на сътрудничеството, изработване на съвместни правила, отделяне на време и подбор на теми за часа на класа, свързани с превенцията.
- ✓ Подробно запознаване с правилата и задълженията на всички служители във връзка с Механизма за противодействие на тормоза и с интервенциите в ситуация на тормоз – реакцията, намесата и мерките в индивидуалните случаи, в които станат свидетели на ситуация на тормоз.
- ✓ Посочва се член на Координационния съвет, към когото могат да се отправят предложения в хода на текущата учебна година с цел актуализиране на плана и мерките за противодействие на тормоза.

Изготвил:.....

/К.Костадинова/

Основно училище „Георги Стойков Раковски“

ПК 8248, с. Орizare, община Несебър, област Бургас, ул. „Георги Раковски“ №1 тел.:

0876010141, e-mail: info-200604@edu.mon.bg , www.ouorizare.com

ПРОЦЕДУРИ ЗА РЕГИСТРИРАНЕ, ДОКЛАДВАНЕ И РАЗГЛЕЖДАНЕ НА СЛУЧАИ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ СРЕД УЧЕНИЦИТЕ

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

1. Всяка ситуация на тормоз трябва да бъде регистрирана и описана в единен регистър на училището от учителя, който я е наблюдавал. За целта е утвърден „Протокол за отговор на насилие“ (Приложение № 1). Протоколът може да се попълва в електронен вид или на хартиен носител. Той се предава на главния учител. При необходимост от допълнителна работа с дете – жертва на насилие или дете, упражняващо насилие се насочва за работа с психолог към Отдел „Закрила на детето“.
2. Действия в случаи на инцидент, който поставя в риск или уврежда живота и/или здравето на ученик: учителят или служителят действат в следната последователност:
 - извеждат пострадащото дете от опасната зона и оказват долекарска помощ;
 - при непосредствена опасност за живота на пострадащото дете се обаждат на телефон 112;
 - уведомяват веднага училищното ръководство;
 - уведомяват класния ръководител, който от своя страна уведомява
 - родителите/ настойниците на детето;
 - описват ситуацията писмено в протокола за отговор на насилие.
3. Действия при установяване, че дете е жертва на насилие или е в риск от такова:

Всеки служител на ОУ „Георги Стойков Раковски“, на когото стане известно, че дете в риск се нуждае от закрила, следва незабавно да уведоми директора на училището . След проверка на случая директорът подава сигнал до Отдел „Закрила на детето“.

Изготвил:.....
/К.Костадинова/

Основно училище „Георги Стойков Раковски”

ДОКЛАД НА ИНЦИДЕНТ ОТ СВИДЕТЕЛ

На (дата) в (часа) в (посочва се мястото на инцидента) се случи следното:

Определя се вида на упражнения тормоз според изброените в Механизма за противодействие на училищния тормоз:

Посочват се участниците в инцидента/ ситуацията с имената, класа и тяхната роля според изброените в Механизма:

Описват се мерките, предприети от свидетеля:

Докладващ:
(име, фамилия и подпис)

Основно училище „Георги Стойков Раковски”

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 – Протокол за отговор на насилие

ПРОТОКОЛ №

Име и фамилия на ученика/учениците:.....клас,
с класен ръководител.....

/име и фамилия/

/подпис/

Име и фамилия на ученика/учениците:.....клас,
с класен ръководител.....

/име и фамилия/

/подпис/

Дата/ час	Описание на ситуацията от учителя /свидетеля	Предприети мерки	Коментар	Подпис на учителя/ възрастния

Основно училище „Георги Стойков Раковски”

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 – Протокол за отговор на насилие

ПРОТОКОЛ №

Име и фамилия на ученика/учениците:.....клас
.....клас
с класен ръководител.....
/име и фамилия/ */подпис/*

Наблюдаване по време на деня
Ден:
Записал:
Свидетели:
Нападател:
Жертва:
Честота: единични (1), част на деня (2), постоянно (3)
Кога, час:
Къде (училище, друга среда):
Какво (форма, тип):
Защо (причина, последствие):
Бележки:

